

Universidad Miguel Hernández de Elche
Facultad de Ciencias Sociales y Jurídicas de Elche

Titulación de Periodismo

Trabajo Fin de Grado

Curso Académico 2023-2024

Per convicció

*Un podcast sobre l'ús i promoció del
valencià a l'era digital*

Alumna: Raquel Navarro Úbeda

Tutora: Asunción Niñoles Galvañ

RESUM

“Per convicció” és un reportatge en format podcast que reflecteix la realitat del valencià a l'àmbit digital, l'ús que se li dona i els projectes que existeixen. El treball es divideix en tres capítols: el primer anirà dedicat a les xarxes socials i la creació de contingut en la nostra llengua; el segon, en canvi, parlarà sobre els mitjans de comunicació del nostre territori i, en concret, dels digitals; i, per últim, el tercer capítol tractarà la intel·ligència artificial i la seua relació amb la llengua a través del projecte Nel-Vives.

Internet ha obert les portes a una realitat globalitzada, alliberada de barreres institucionals i on tot té cabuda, però també on es promou l'èxit d'allò més viral i on les cultures i les llengües pròpies queden en un segon pla.

Al terreny de les xarxes socials hi ha joves i noves veus que han trobat un nínxol de mercat on se'ls permet començar a desenvolupar la indústria de la creació de contingut en valencià, encara que troben entrebancs per a aconseguir la professionalització del sector, com la remuneració, els algorismes o la folklorització de la llengua.

Per altra banda, a la Comunitat Valenciana existeix una dieta mediàtica castellanitzada on, segons les dades publicades, la gran majoria dels mitjans de comunicació informen en castellà, mentre que tan sols uns pocs dels suports digitals ho fan en valencià. Però revertir aquesta situació no és fàcil perquè hi ha una manca de finançament i una desvertebració periodística del territori.

En l'àmbit de la intel·ligència artificial hi ha un buit en valencià. L'únic projecte existent en aquesta llengua és Nel-Vives, que tracta de recopilar corpus de veus enregistrades i corpus de text per poder entrenar a la intel·ligència artificial i oferir la possibilitat al mercat de les empreses tecnològiques de crear aplicacions com assistents de veu, traductors o xat-bots que parlen valencià i, a més, en qualsevol de les seues variants dialectals.

PARAULES CLAU

Digital, valencià, xarxes, mitjans, intel·ligència artificial

ABSTRACT

“Per convicció” is a report in podcast format that reflects the reality of Valencian language in the digital environment, the use that is given to it and the projects that exist. The work is divided into three chapters: the first will be dedicated to social networks and the creation of content in our language; the second, however, will talk about the media in our territory and, in particular, digital media; and finally, the third chapter will deal with artificial intelligence and its relationship with the language through the Nel-Vives project.

The Internet has opened the doors to a globalized reality, freed from institutional barriers and where everything has a place, but also where the success of the most viral is promoted and where cultures and languages are left on the back burner.

In the field of social networks there are young and new voices that have found a niche market where they are allowed to start developing the industry of content creation in Valencian, although they find obstacles to achieve the professionalization of the sector, such as remuneration, algorithms or the folklorization of the language.

On the other hand, in the Valencian Community there is a “Castilianized” media diet where, according to published data, the vast majority of the media report in Spanish, while only a few of the digital supports do so in Valencian. But reversing this situation is not easy because there is a lack of funding and a journalistic disintegration of the territory.

In the field of artificial intelligence there is a gap in Valencian. The only existing project in this language is Nel-Vives, which tries to compile a corpus of recorded voices in order to train artificial intelligence and create applications such as voice assistants, translators or chatbots that speak Valencian and, moreover, in any of its dialectal variants.

KEYWORDS

Digital, Valencian, networks, media, artificial intelligence

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ	6
2. MATERIAL I MÈTODE DE TREBALL	9
2.1. FONTS	11
3. CONTINGUT DEL REPORTATGE PUBLICAT	13
4. INTERPRETACIÓ DERIVADA DE LA INVESTIGACIÓ	29
5. BIBLIOGRAFIA I FONTS DOCUMENTALS	30
6. NOTES	
6.1. ANNEX I	39

1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ

“Per convicció” és un reportatge periodístic que pretén analitzar la presència de la llengua en línia, l'ús que es fa i la seua promoció. Amb això, s'ha intentat mostrar la implicació social dels qui estan al capdavant dels projectes i posar en valor el valencià com a ferramenta comunicativa.

A nivell formal, el podcast es divideix en tres capítols: xarxes socials, mitjans de comunicació i intel·ligència artificial. Per tant, el enfocament seran aquests tres àmbits tecnològics i comunicatius.

El primer d'aquests capítols va dedicat a la creació i publicació de continguts en llengua pròpia a internet. Durant els últims anys han crescut de forma significativa els perfils que publiquen en valencià, principalment a Instagram, Tik Tok, i també els podcasts. Amb ells, s'han organitzat tot tipus d'esdeveniments presencials que poc a poc van fortificant la situació de la creació de contingut en valencià, però tot açò encara no és suficient. Al llarg d'aquest capítol s'analitza de la mà d'Aitor Muñoz, creador de contingut i impulsor de moltes de les iniciatives, les possibilitats de professionalització del sector i la clau de l'èxit dels qui publiquen en valencià. A més, Carles López explica com es troba el mercat i les oportunitats de formar una indústria creativa a pesar dels límits temàtics, la folklorització dels continguts i l'ús social del valencià. En definitiva, és un món que encara està en construcció.

Al segon capítol es fa, en primer lloc, un breu repàs històric de la situació general dels mitjans de comunicació a la Comunitat Valenciana, que va estar fortament marcat pel tancament de Canal 9 i la posterior aparició d'À Punt. Així doncs, s'analitzen les dades de l'últim i únic estudi publicat sobre l'ús de les llengües als mitjans de comunicació valencians, més concretament sobre els suports digitals, que evidencia la supremacia del castellà. També es parla sobre la centralització de les grans empreses mediàtiques i la manca de finançament, tant des de l'àmbit públic com des del privat, així com de l'aplicació de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià amb Moisès Vizcaíno, advocat i editor del Diari la Veu, que és l'únic periòdic digital valencià que informa íntegrament en la nostra llengua.

En l'últim capítol, que va dedicat al projecte Nel-Vives, es planteja la relació que manté la nostra llengua amb la intel·ligència artificial, que és pràcticament inexistent, ja que les aplicacions desenvolupades amb aquesta tecnologia encara no entenen i no parlen valencià. Al llarg del capítol, junt a Manolo Palomar, expert en processament del llenguatge natural i director de Nel-Vives, s'explica com es tracta de revertir aquesta situació a través de la recopilació de veus. L'últim

objectiu és crear una bona base de dades i posar-les a disposició de les grans empreses tecnològiques per a que aquestes entrenen a la intel·ligència artificial. Amb açò, es busca fer possible la creació d'aplicacions en valencià com assistents de veu, traductors, xat-bots o cerques intel·ligents, entre d'altres, per a poder assegurar el posicionament tecnològic i garantir la seua preservació de la llengua.

A més, s'ha platejat el paper que juguen les llengües minoritàries a internet, ja que amb el desenvolupament tecnològic ens trobem davant d'una realitat globalitzada, on es fomenta i guanya èxit allò viral, el que engloba a tot el món. Per tant, les cultures i llengües menys parlades queden en un segon terme i tenen més dificultats per aconseguir el mateix nombre de visites que un contingut publicat en altra llengua. No obstant això, internet permet publicar quasi que qualsevol cosa en qualsevol llengua, pel que el valencià es veu alliberat de les barreres institucionals al que moltes vegades s'ha vist sotmès. Amb tot açò, s'han abordat els avantatges i inconvenients, així com les oportunitats o amenaces que es presenten davant la globalització i la cultura d'allò més *mainstream*.

Tota aquesta investigació naix a partir de la hipòtesi de que l'ús del castellà és sempre superior en l'àmbit digital i que és difícil trobar continguts en valencià si no els busques pròpiament. A més, existeixen molts estigmes socials i polítics que encara van lligats a la llengua i que dificulten la normalització de la mateixa. Aquesta última teoria es confirma, ja que els projectes analitzats tenen un biaix ideològic d'esquerres o progressista, però tots ells aposten per contingut i comunicació en valencià encara que siga contrària al seu pensament.

Així mateix, el principal objectiu d'aquest reportatge periodístic és posar en valor el valencià com a eina comunicativa i demostrar les seues capacitats instrumentals, perquè si allò que s'explica interessa al públic i els continguts són de qualitat, la llengua passa a un segon terme. A més, altre dels objectius que es persegueix és donar difusió als projectes involucrats i fomentar així la normalització lingüística.

La rellevància del tema tractat i el seu interès periodístic recau sobre la preservació lingüística a través del posicionament digital, més enllà de la transmissió generacional i en les noves formes de comunicació, que afecten a tota la societat valenciana. La temàtica dels mitjans de comunicació és l'àmbit on més informació publicada hi ha, mentre que la intel·ligència artificial és el menys investigat, però el més recent.

Per altra banda, el títol del podcast fa referència als motius que animen a tots els que tenen projectes en valencià. A grans trets, tots els qui usen la llengua i vetlen per la seua normalització a l'àmbit digital ho fan per convenciment, perquè forma part de la seua identitat personal i cultural, sense ànims de fer referència a estigmes i ideologies polítiques. Més bé ocorre al contrari, es pretén que parlen en valencià els d'esquerrers, els de dretes i els de centre, perquè si fos així s'aconseguiria una situació de normalitat lingüística.

2. MATERIAL I MÈTODE DE TREBALL

Per a la realització d'aquesta peça periodística, el primer pas i, pot ser, el que més temps em va portar, va ser l'elecció del tema. Després de barallar diverses opcions, vaig acabar decidint-me pel valencià al terreny digital perquè sempre he estat conscienciada amb la defensa de la llengua i, a més, al segon curs de carrera ja vaig tindre l'oportunitat d'escriure un reportatge sobre la creació de contingut en valencià, per tant, ja partia amb alguns coneixements. Així mateix, em vaig assabentar que es posava en marxa el projecte Nel-Vives i vaig pensar que podia ser una bona opció unificar tot açò.

Vaig començar a plantejar el projecte en setembre, amb l'inici del curs, però per qüestions laborals no va ser fins a febrer quan vaig començar a avançar i em vaig plantejar la següent distribució de feina:

- Febrer i març: documentació, preparació i realització d'entrevistes
- Abril: escriptura del guió
- Maig: gravació i muntatge
- Junys: escriptura de la memòria i entrega

La realitat és que se m'ha fet difícil complir amb aquesta planificació perquè ho he hagut de compaginar amb el món laboral i, a més, he trobat algunes dificultats a l'hora de contactar i concretar dates per a les entrevistes amb les fonts. Tant és així que la última entrevista per al projecte fou realitzada el dia 3 de juny.

No obstant això, a la tasca que més temps he dedicat, perquè pense que és una de les més importants, ha sigut la documentació i la preparació de les entrevistes. M'he assegurat de nodrir-me al màxim possible de les temàtiques abordades per a poder oferir una informació rigorosa i de qualitat. Per a informar-me he utilitzat principalment portals webs i xarxes socials, des d'on he seguit quasi diàriament tot el que es publicava sobre el tema. Així docs, amb totes les fonts he contactat a través de WhatsApp, excepte una que fou a través d'Instagram, i he realitzat les entrevistes a través de la plataforma Google Meet, intentant assegurar la màxima qualitat del so per a després aconseguir un bon resultat.

Una vegada amb les entrevistes fetes les he transcrit totes a mà, ja que encara no hi ha aplicacions per a transcriure en català. Pot ser que aquesta haja sigut una de les tasques més tedioses, pel que tractava d'acabar-ho el més ràpid possible. L'elaboració i escriptura del guió, en canvi, m'ha resultat més fàcil del que esperava, perquè com que ja contava amb tota la informació que necessitava se m'ha fet bastant fàcil plasmar-la al paper. Tanmateix, la meua tasca preferida ha

sigut l'edició i muntatge de la peça final, ja que m'ha resultat molt satisfactori anar veient els primers fruits del podcast i polint els detalls per aconseguir el millor resultat possible.

En quant als programes, he utilitzat Audacity per a l'edició sonora, ja que al llarg de la carrera ja havia fet ús d'ell i sabia, més o menys, com funcionava. A més, per a dissenyar la caràtula del podcast he utilitzat la ferramenta Canva. M'agradaria destacar, també, que he fet servir una llibreta menuda que tenia per casa per anar anotant-me diàriament tot el que em feia falta, des de el que havia de fer cada dia fins a dades interessants o qüestions importants, ja que abans de fer-ho em resultava molt difícil portar una seguida amb l'elaboració del projecte, i no va ser fins que la vaig començar a utilitzar que vaig aconseguir els primers resultats. I ara que ja he acabat puc veure tot el progrés.

Respecte als efectes sonors, cal destacar que tots ells els he descarregat de la pàgina web Pixabay, que és un banc de recursos lliures de drets. Així mateix, pel que fa a la música, he tractat que totes les cançons guardaren relació amb el tema i ajudaren a transmetre el missatge. Per ordre, les cançons que sonen al llarg del podcast són: "Més likes", d'Oques Grasses; "Referents", de Smoking Souls; "Protagonistes", de Pau Vallvé; "Al país de l'olivera", d'Obrint Pas; "La Flama", d'Obrint Pas; "Mural", d'Andreu Valor; "Ací em pariren", d'Andreu Valor; "Renaixem", de Xavi Sarrià; i, per últim, "La vida és ara", de Pau Vallvé.

Pel que fa a la difusió, he tractat que el resultat final d'aquesta investigació arribara al major nombre per persones possible i per a això he publicat el treball a algunes de les meues xarxes socials, com son Instagram, a través dels *stories*, a la xarxa X, i també a través d'una entrada de [Medium](#), en la qual tinc un perfil on he publicat alguns dels treballs que he fet al llarg de la carrera.

2.1. FONTS

Aitor Muñoz Hortelano (Altea, 2002)

Estudiant de Comunicació Audiovisual a la Universitat Jaume I. És el fundador del portal web Poblet.info i creador de contingut a xarxes des de 2015 amb el nom de “Llet i Vi” en plataformes com YouTube i Twitch. A més, compta amb el seu propi podcast, anomenat “Obrim Portes” i és col·laborador en el Diari la Veu, Ràdio Altea i Plataforma per la Llengua, amb qui està portant a terme tallers pels instituts de les comarques alacantines per a promoure la creació de contingut i la defensa de la llengua.

Carles López Cerezuela (Port de Sagunt, 1972)

És un dels fundadors i directors d'ACICOM (Associació de Ciutadania i Comunicació), organització encarregada de donar cobertura a un gran nombre d'iniciatives com debats, jornades, conferències o presentacions. En elles, tracten de promoure el foment del valencià, el pensament crític i les trobades professionals. Així mateix, és el coordinador del projecte “Acceleradora d'usos digitals del valencià”.

Moisés Vizcaíno i Garrido (Castelló, 1968)

És el fundador i editor del Diari La Veu, Nosaltres La Veu i La Veu dels Llibres. Ha treballat i ha impulsat la recuperació de la capçalera digital de La Veu, que va desaparèixer a finals del 2019 i que es defineix com a “el digital editat 100% en valencià”. A més, és advocat i destaca per ser un fort defensor de l'ús de la llengua als jutjats del País Valencià i ha jugat un paper fonamental en la publicació de materials periodístics.

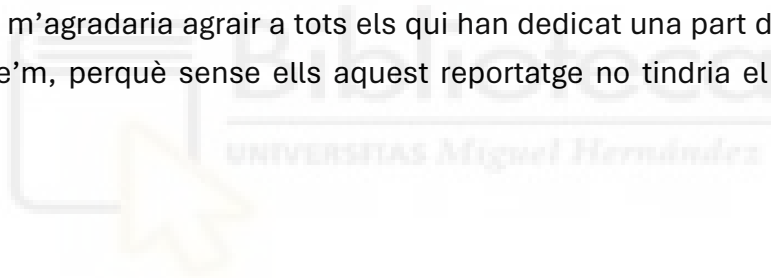

Manuel Palomar Sanz (Alacant, 1964)

Doctor i llicenciat en Informàtica per la Universitat Politècnica de València i catedràtic de l'àrea de Llenguatges i Sistemes Informàtics de la Universitat d'Alacant. A més de docent i investigador en bases de dades, sistemes d'informació i processament del llenguatge natural. Actualment és, també, el director del projecte NEL-VIVES i impulsor del CENID (Centre d'Intel·ligència Digital).

Així mateix, cal destacar que la meua idea inicial era entrevistar també a Francesc Martínez Sanchis, que és historiador i periodista expert en premsa comarcal valenciana i mitjans de comunicació escrits en aquesta llengua, però no ha estat possible perquè no vaig aconseguir ninguna via de contacte amb ell, encara que ho vaig intentar a través del correu electrònic de la revista Saó, d'on és cap de redacció, però no va haver èxit. Per tant, finalment vaig descartar aquesta idea. No obstant això, m'agradaria agrair a tots els qui han dedicat una part del seu temps per a atendre'm, perquè sense ells aquest reportatge no tindria el mateix valor periodístic.

3. CONTINGUT DEL REPORTATGE PUBLICAT

L'enllaç a la peça final publicada és el següent:

<https://go.ivoox.com/sq/2440654>

Pel que fa a la part gràfica del projecte, cal explicar que buscava un disseny senzill però a la vegada amb una connotació un tant reivindicativa i contundent. Per això, la imatge de les boques obertes fa referència a tots els parlants valencians, que defenen i lluiten per la normalització lingüística, sense callar. Mentre que la tipologia és senzilla però amb un color roig viu, per a representar una visió crítica i potent. A més a més, la plataforma de iVoox dona l'opció d'afegir una imatge de capçalera, pel que vaig crear un collage amb la mateixa imatge de les boques tractant que tot anara en consonància.

- Caràtula:

- Capçalera:

En quant a la careta, la veu que s'escolta al principi de cada capítol, volia que fora una veu masculina per a contrastar amb la meua, i finalment vaig decidir que fora la del meu germà, Lluís, que m'ha acompanyat al llarg de tot el procés de creació d'aquest projecte.

Per últim, adjunte a continuació el guió del podcast:

CAPÍTOL 1: XARXES SOCIALS

CARETA: "Per convicció", un podcast presentat per Raquel Navarro

EFFECTE SONOR: TECLAT D'ORDINADOR (1)

EFFECTE SONOR: SOROLL DIGITAL (2)

MÚSICA: Més Likes – Oques Grasses

LOC: Les formes de comunicació han canviat, i encara estan canviant, a un ritme frenètic. Quantitats molt grans d'informació ens arriben constantment a través de xarxes socials, mitjans de comunicació, i des de no fa molt fins ara, també gràcies a la intel·ligència artificial.

LOC: Dins d'aquesta realitat globalitzada, on manen els algorismes i es potencia l'èxit d'allò més viral, les cultures i, en especial, les llengües pròpies queden en un segon pla. Per tant, ser i parlar en valencià és sinònim, una vegada més, de fer front i assumir unes controvèrsies que sempre ha portat implícita la llengua.

LOC: Són conflictes ideològics, identitaris, ortogràfics i ara, també, digitals. Perquè com a valencians ens hem de justificar cada vegada que fem ús de la nostra llengua, però al mateix temps, internet ens allibera de barreres institucionals i ens obri les portes a un univers immens d'informació. Per tant, la globalització és una amenaça o una oportunitat per al valencià?

TALL DE VEU AMB INTROS DE DIFERENTS CREADORS (3) (31”)

LOC: Cada vegada són més les veus valencianes que podem trobar a xarxes i amb elles han arribat també noves iniciatives. S'han celebrat premis, gattes, fires, xarrades, tallers i trobades gràcies, en part, a la implicació d'alguns mitjans i entitats que han dedicat modestos recursos per a donar suport a la creació de contingut, però res de tot açò hagués estat possible sense les ganes i la voluntat personal dels creadors.

LOC: És evident que la creació de contingut en valencià ha guanyat pes durant els últims anys i que va en augment, però encara no és un món professionalitzat. Ho explica Aitor Muñoz, creador de contingut baix el nom de Llet i Vi, i autor de poblet.info, un lloc web que recull tots els comptes, iniciatives i projectes en xarxes socials que utilitzen el valencià com a llengua vehicular.

TALL DE VEU 1 – AITOR MUÑOZ (32”)

“Els que s'estan professionalitzant són els que, això, a partir de les seues xarxes estan podent trobar oportunitats, ja siga de forma casual de que algú l'ha trobat, l'ha vist i li ha agradat, o perquè tu com a iniciativa pròpia, que això si que són ben pocs, busquem, redactem una proposta, i la menegem per a fer-ho possible, però partim de que els creadors dediquen el seu temps lliure i cap d'ells està format en l'audiovisual o en un àmbit relacionat com per a saber manejar-se en este mon”

t./ “(...) un àmbit relacionat com per a saber manejar-se en este mon”

LOC: Estar a xarxes no implica guanyar-se la vida, però en valencià hi ha un mercat creatiu que és emergent, hi ha perfils creatius que creixen i es multipliquen, i que necessiten d'una organització. Per això, s'ha dut a terme l'acceleradora d'usos digitals del valencià, un projecte formatiu que tracta d'agilitzar de manera organitzada el procés de creació d'una indústria i de dotar de coneixements i competències no creatives, com models de negoci, la psicologia, el màrqueting o estructures formals i jurídiques, a creadors de contingut.

LOC: Segons Carles López, el coordinador de l'Acceleradora, actualment no existeix ninguna estructura empresarial que suporte a la indústria de les xarxes en valencià.

TALL DE VEU 2 – CARLES LÓPEZ (16”)

“La única manera que tenen d’avançar és la creació d’una cooperativa, lo més paregut que hi ha a una cooperativa en estos moments és poblet.info, que és una comunitat fluida, però això no li val al mercat, el mercat necessita una estructura jurídica”

t./ “(...)el mercat necessita una estructura jurídica”

MÚSICA: Referents - Smoking Souls

LOC: En qüestions de temps és impossible mesurar el que tardaria a consolidar-se el mercat de la creació de contingut en valencià, perquè entren en joc també qüestions com l’ús social de la llengua. L’ús social del valencià dependrà del prestigi que tinga en cada àmbit, i en el cas de les xarxes, ens trobem davant d’una situació feble, perquè els grans referents continuen parlant en castellà, i per tant, es tendeix a pensar que el valencià no serveix per a comunicar-se en l’entorn digital. Així explica Carles López la consolidació del mercat de les xarxes:

TALL DE VEU 3 – CARLES LÓPEZ (26”)

“Podria no passar mai, perquè? Doncs perquè l’ús social del valencià està en una situació delicada. I ara està de moda la creació de contingut, jo ho sé de primera mà que hi ha molta gent interessada des del món adult en promocionar i tot això, però ixé mercat és un mercat que si no s’entén és un mercat complicat”

t./ “(...) si no s’entén és un mercat complicat”

LOC: Altre dels debats que es plantegen quan parlem del valencià a les xarxes és la folklorització i els límits temàtics. Normalment, els continguts que més triomfen són els que, a grans trets, parlen sobre tòpics de la cultura valenciana i tracten els temes més banals i costumistes, però aquestes publicacions no reflexen la varietat temàtica que en realitat existeix.

LOC: Aquesta problemàtica afecta de ple a la normalització lingüística, ja que per a poder cobrir tots els àmbits s’hauria d’utilitzar el valencià com una eina més i no com a motor del contingut. La normalització lingüística va des del xafardeig més insubstancial fins a les qüestions de cultura més doctes. Ho afirma Aitor Muñoz, creador de poblet.info:

TALL DE VEU 4 – AITOR MUÑOZ (18”)

“La normalització també passa per això, per que es parlen de tots els àmbits, totes les temàtiques i per tant que es puguen consumir continguts en valencià indiferentment, que no estigues pensant que pel propi fet de que siguen en valencià ja estiguen lligats, com dius, a una ideologia i uns valors”

t./ “(...) a una ideologia i uns valors”

LOC: Al web de poblet podem trobar tots els continguts classificats per temes, des de l’aprenentatge de la llengua fins a humor i entreteniment, passant per la literatura, l’actualitat, la música, els esports o el cine. A més, segons les dades

enregistrades al web, que són les úniques dades catalogades i les més aproximades sobre continguts en valencià, les temàtiques més repetides són, en primer lloc, els jocs i videojocs; en segon lloc, l'humor i l'entreteniment; seguits per l'aprenentatge de la llengua i, en quart lloc, els continguts sobre música.

MÚSICA: Protagonistes – Pau Vallvé

LOC: Per si els qui parlem valencià no teníem prou amb desfer-se dels estigmes polítics, ara també hem de fer front als algorismes, que són els qui determinen si una publicació es mostra molt o, en canvi, no es mostra gens als usuaris. I aquests algorismes no afavoreixen als creadors que ho fan en valencià, perquè com que no n'hi ha tant de contingut com en altres llengües, la xarxa no genera recomanacions automàtiques per als consumidors.

EFFECTE SONOR

LOC: Després de plantejar els entrebancs amb la professionalització del sector, les dificultats amb l'ús social i els límits temàtics de la llengua, els estigmes polítics i les lluites contra els algorismes. Quina és la clau de l'èxit de la creació de continguts en valencià? Segons Aitor Muñoz, també conegut com a Llet i Vi, l'èxit el podem trobar amb la constància.

TALL DE VEU 5 – AITOR MUÑOZ (13”)

“Es una clau de l'èxit que si algú sapiguera 100% que funcionara, doncs la seguiríem, però no existeix, cadascú fa els seus propis camins. Lo més mitjanament assegurat és la regularitat en els continguts”

t./ “(...) Lo més mitjanament assegurat és la regularitat en els continguts”

LOC: La creació de contingut en valencià a xarxes és un món encara en construcció i els qui formen part estan ara agranant un camí per als que venen darrere, estan creant referents i patiant els problemes que es van presentant, gràcies a les ganes i el temps que li dediquen de forma desinteressada. I amb el seu treball posen en valor la nostra llengua, tal i com explica Aitor Muñoz:

TALL DE VEU 6 – AITOR MUÑOZ (16”)

“El valencià té sentit en un món tan global com les xarxes i que l'èxit no resideix en dirigir-se a la globalitat, que moltes vegades les xarxes socials són igual a la globalitat i que qualsevol missatge que posem l'ha d'entendre tot el món, doncs no, hi ha moltes altres formes de comunicar”

t./ “(...) hi ha moltes altres formes de comunicar”

LOC: A pesar de totes les dificultats, les xarxes esperen un bon futur per a la llengua, amb noves iniciatives i joves veus que fan, i faran, de la realitat digital una oportunitat per al valencià, posicionant-lo digitalment i assegurant la seua continuïtat.

MÚSICA

CAPÍTOL 2: MITJANS DE COMUNICACIÓ

CARETA: “Per convicció”, un podcast presentat per Raquel Navarro

TALL DE VEU TANCAMENT CANAL 9

EFFECTE SONOR (2)

LOC: “Açò és un colp d’estat” foren les últimes paraules que pronunciaren els treballadors de Canal 9 i així va ser com sonava la última emissió de la televisió pública valenciana el 29 de novembre de 2013.

LOC: Un deute econòmic de més de mil milions d’euros i un conjunt d’escàndols de manipulació periodística van donar lloc a 5 anys de buit mediàtic públic i en valencià, fins que, el 10 de juny de 2018 va nàixer la primera emissió televisiva d’À Punt.

TALL DE VEU OBERTURA À PUNT

MÚSICA

EFFECTE SONOR (4)

LOC: El final de Canal 9 fou un tancament més entre tots els que va haver als mitjans de comunicació després de la crisi econòmica de 2008. Aquesta recessió va vindre seguida d’un canvi tecnològic, que va provocar la digitalització del sector, i que va donar lloc a l’aparició de nous mitjans i a la configuració d’una nova realitat mediàtica.

LOC: Segons l’últim, i únic, estudi publicat sobre l’ús de les llengües als mitjans de comunicació valencians, que fou realitzat l’any passat per la Generalitat en col·laboració amb l’Acadèmia Valenciana de la Llengua, el predomini del castellà als mitjans és “inqüestionable”, ja que, al 2023, el valencià tan sols apareix al voltant d’un 20% de les notícies i programes.

LOC: Així doncs, segons aquest estudi, l’ús del valencià sol ser superior a la província de Castelló, als suports públics i en les televisions. Per a arribar a aquestes conclusions, s’han censat 519 suports de comunicació. En concret 163 periòdics digitals, que junt a les ràdios són les activitats més nombroses del panorama mediàtic de la comunitat.

EFFECTE SONOR

LOC: Si ens centrem a l’àmbit digital, trobem que poc més d’un 20% dels mitjans estudiats tria el valencià com a llengua principal, mentre que quasi un 60 utilitza el castellà. Així mateix, un 18% dona la mateixa importància a les dues llengües, ja que internet ofereix la possibilitat de traduir automàticament el contingut, encara que d’aquesta manera pot ser no s’aconsegueixca una competència lingüística adequada.

MÚSICA

LOC: Després del repàs d’aquestes dades, es pot confirmar que la majoria dels mitjans de comunicació al País Valencià estan fortament castellanitzats. Quedant

À Punt i alguns mitjans digitals com a únic eix vertebrador de la nostra llengua al panorama comunicatiu.

LOC: Un dels pocs, per no dir l'únic, dels mitjans digitals generalista que ofereix tota la informació en valencià és el Diari La Veu. El seu editor, Moisès Vizcaíno, explica un dels principals beneficis de publicar en digital:

TALL DE VEU 1 – MOISÈS VIZCAÍNO (44”)

“Si no hi haguera internet amb tota aquesta mega competència, no existiríem, per tant, creiem que internet al cap i a la fi és la única oportunitat que tenim de poder fer periodisme amb la mateixa tecnologia que ho fa New York Times i tots els diaris, les capçaleres més importants del món. Per als valencians és un repte fer-ho bé i fer periodisme en valencià has de fer bon periodisme i dir coses que valguen la pena i que la gent vullga llegir i escoltar, eixe és el repte, però jo crec que és el mateix repte que un periodista que ho fa en anglès, en italià o en xinès o en qualsevol altra llengua, per tant, ens situa per primera vegada en la història, els valencians estem situats en la mateixa barrera tecnològica que la resta”

t./ “(...) els valencians estem situats en la mateixa barrera tecnològica que la resta”

MÚSICA

LOC: La globalització també afecta de manera directa a l'ecosistema mediàtic valencià. Actualment, la majoria dels mitjans depenen directament de grans corporacions amb seu a Madrid, que no informen en clau valenciana perquè les edicions locals i autonòmiques encara depenen d'aquest model centralitzat. El funcionament del sistema comunicatiu valencià queda sotmès a les grans corporacions mediàtiques, que informen en clau global i on el entorn en valencià és pràcticament irrellevant.

LOC: Tanmateix, alguns dels mitjans més reconeguts del País Valencià són de caràcter provincial, que limiten la informació al territori que els pertoca, deixant de banda les altres comarques.

LOC: Però, per a fer periodisme en valencià i de qualitat, és necessari que aquest periodisme siga valencianista? Per a aconseguir una situació normalitzada de la llengua al panorama informatiu, deurien existir tot tipus de mitjans amb diferents línies editorials, que feren ús del valencià, indistintament del seu pensament. Ho afirma Moisès Vizcaíno, editor del Diari La Veu:

TALL DE VEU 2 – MOISÈS VIZCAÍNO (16”)

“Jo crec que per la pervivència de la llengua, no només han de ser diaris preocupats per la llengua i en clau nacionalista valencianista o sobiranista, jo crec que per la pervivència de la llengua hauríem de tindre un sistema molt plural on hi haguera de tot”

t./ “(...) un sistema molt plural on hi haguera de tot”

LOC: A aquesta problemàtica se li suma la diferència de finançament públic que reben els grans mitjans en comparació als autonòmics i locals. La gran part dels

diners destinats a publicitat institucional la reben les grans corporacions, mentre que els mitjans més menuts han de finançar-se pel seu compte. A més, des de l'àmbit privat tampoc existeix un múscul empresarial que estiga predisposat a invertir diners en mitjans de comunicació en valencià, pel que la falta de finançament és altre dels problemes als que ha de fer front la llengua. No obstant això, internet obri una porta en aquest sentit, i així ho expressa Vizcaíno:

TALL DE VEU 3 – MOISÈS VIZCAÍNO (22”)

“El gran avantatge és que sense internet no podria haver premsa en llengua pròpia, perquè nosaltres mai, jo mai m’haguera plantejat fer un diari en paper, per a que hi haja un diari en paper cada dia, editat, publicat i distribuït per tot el País Valencià, això és inviable, s’ha intentat moltes vegades al País i això no ha funcionat mai econòmicament”

t./ “(...) i això no ha funcionat mai econòmicament”

MÚSICA

LOC: A nivell legal, la llengua queda emparada per la Llei d’Ús i Ensenyament del Valencià, que a l’article 26 estableix que “tots els ciutadans tenen el dret de ser informats pels mitjans socials de comunicació, tant en valencià com en castellà”, pel que Moisès Vizcaíno, que a més d’editor del diari La Veu és advocat, afirma que per a aconseguir un finançament públic just, s’haurien de destinar la meitat dels diners de publicitat institucional per a mitjans que ho fan en valencià i l’altra meitat per als que ho fan en castellà.

TALL DE VEU 4 – MOISÈS VIZCAÍNO (31”)

“Lo del 50-50 és un tema que ja que tenim dos llengües, és molt senzill dir, doncs mira, de cada 100 euros 50 per als mitjans en castellà i 50 per a mitjans en valencià. Em semblaria molt just i no és cap revolució ni és llevar-li res a ningú, és creure en aplicar la Llei d’Ús i Ensenyament en Valencià en el sistema comunicatiu, que no s’ha fet, ni pel Botànic, eh. Ho sent molt. Que no ho facen el PP i Vox doncs mira, és la seua coherència política, però que no ho haja fet el Botànic és una decepció, per a mi”

t./ “(...) però que no ho haja fet el Botànic és una decepció, per a mi”

LOC: Ens trobem davant d’una dieta mediàtica castellanitzada i poc centrada al nostre territori, però per a poder aconseguir un sistema informatiu fort i en valencià caldria primer un canvi de paradigma, un canvi estructural. És molt difícil trencar la configuració del sistema mediàtic sense suport econòmic, ni públic ni privat. S’hauria d’aprofitar l’oportunitat digital per a crear un mercat de qualitat, deixar de banda els estigmes polítics i posar en valor el potencial de la llengua com a ferramenta comunicativa. Es necessita un panorama periodístic divers, que ofereixca informació de proximitat i que vertebre a tot el País Valencià.

MÚSICA

CAPÍTOL 3: INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL

CARETA: “Per convicció”, un podcast presentat per Raquel Navarro

MÚSICA

TALL DE VEU 1 – IA (19”)

“El llenguatge és una de les característiques més poderoses que ens defineix com a humans. És l’element central per a comunicar-nos, reflexionar, resoldre problemes, establir relacions socials, desenvolupar coneixements i, fins i tot, preservar la identitat cultural d’una comunitat”

t./ “(...) preservar la identitat cultural d’una comunitat”

LOC: La intel·ligència artificial comença a parlar en valencià. Aquestes paraules han sigut reproduïdes pel primer model de síntesi de veu en obert que incorpora les diferents variants dialectals del català, incloent el balear i el valencià. Rep el nom de Matxa i ha sigut desenvolupat pel Barcelona Supercomputing Center.

LOC: Els models de síntesi de veu són sistemes que converteixen text escrit en parla artificial i que utilitzen diverses tècniques per a generar una veu sintetitzada que sone natural.

MÚSICA

LOC: Però la realitat és que l’anglès és l’idioma predominant a l’àmbit tecnològic. La resta de llengües, majoritàriament, es tradueixen generant errors i limitacions en els seus resultats.

LOC: Per a tractar de revertir aquesta situació s’ha creat el projecte NEL-VIVES, una iniciativa que combina esforços entre la lingüística i la tecnologia per a la preservació i el foment del valencià en l’era digital. Actualment, és la única proposta existent a la Comunitat Valenciana que relaciona intel·ligència artificial amb la defensa de la llengua.

LOC: Manolo Palomar, catedràtic de l’àrea de Llenguatges i Sistemes Informàtics de la Universitat d’Alacant i director del projecte NEL-VIVES, explica un dels objectius més importants d’aquesta iniciativa:

TALL DE VEU 2 – MANOLO PALOMAR (23”)

“El sentit més importat és que la gent vol que les màquines parlen com parles tu. Si jo tinc que tindre una conversa amb una màquina vull que la màquina parle com parle jo. No vull que tinga un accent de Girona, o de Balears, o d’altre lloc, jo vull que parle com parle jo, eixe és el major repte”

t./ “(...) jo vull que parle com parle jo, eixe és el major repte”

LOC: Per a aconseguir que la intel·ligència artificial entenga i parle en les diferents variants dialectals del valencià estan treballant en la recopilació de corpus textuals i corpus de veu per a després poder entrenar a les màquines, als algorismes, en diferents accents.

LOC: Per a recopilar aquests corpus de dades, s'ha fet una crida a la societat valenciana per a que tots i totes donem la nostra veu a través d'una plataforma anomenada Common Voice, que permet enregistrar-la i crear un banc de dades en obert. Però açò encara no ha estat suficient, com explica Palomar:

TALL DE VEU 3 – MANOLO PALOMAR (20”)

“El major repte i la major dificultat és les veus. O siga, no tenim veus suficients per a que el nostre algorisme tinga capacitat d'aprendre a parlar el valencià com es parla a diferents variants del valencià”

t./ “(...) com es parla a diferents variants del valencià”

LOC: A més, extrauen dades textuais a partir dels recursos existents en l'administració pública, les Corts Valencianes i d'alguns mitjans de comunicació digitals, garantint sempre la preservació de la privacitat d'aquestes dades.

MÚSICA

LOC: Altre aspecte imprescindible quan es parla d'entrenar, o d'ensenyar, a les màquines és la cultura. La intel·ligència artificial mai podrà arribar a entendre i parlar plenament en valencià si abans no s'enregistren totes les dades del nostre llegat cultural. Així ho afirma Manolo Palomar:

TALL DE VEU 4 – MANOLO PALOMAR (30”)

“Si nosaltres no entrenem en la cultura valenciana, es perdrà també. És a dir, tota la cultura que està en valencià, que està en català, si tu no la tens dins de les màquines, a les màquines no podràs consultar el que diu la cultura i el patrimoni valencià, per tant eixa part és molt molt important, tindre llibres del patrimoni que siga part de eixa creació de recursos és una part totalment important, diria de lo més important”

t./ “(...) eixa creació de recursos és una part totalment important, diria de lo més important”

LOC: Aquesta proposta està duent-la a terme el Centre d'Intel·ligència Digital (CENID) junt a la Universitat d'Alacant i s'engloba dins d'un projecte comú i coordinat entre les diferents llengües oficials de l'estat, incloent el castellà, el basc, el gallec i el català. A més, està finançat directament pel govern central, qui destina 7'5 milions d'euros i, concretament, mig milió per a la proposta valenciana. Així mateix, té una duració de tres anys i acabarà a finals de 2025.

EFFECTE SONOR DINERS

TALL DE VEU 5 – IA (8”)

“En paraules d'Enric Valor: << Tots els valencians estem moralment obligats a contribuir a l'ús, el conreu, el respecte i la difusió del valencià >>”

t./ “(...) el respecte i la difusió del valencià >>”

MÚSICA

LOC: Amb tots aquests avanços tecnològics i l'hegemonia dels idiomes amb més parlants, com l'anglès i el castellà, apareix una nova amenaça: el risc digital de les llengües minoritàries. En l'era de la informació les llengües menys parlades corren el perill de ser marginades i, fins i tot, extingides digitalment si no es guanyen un bon posicionament tecnològic.

LOC: Per a que aquesta situació no es done, és essencial crear contingut en aquestes llengües i posar-lo a disposició de les màquines. Segons Manolo Palomar, juguen un paper fonamental institucions públiques que vetlen per la continuïtat i la presència de totes les identitats lingüístiques en l'era digital:

TALL DE VEU 6 – MANOLO PALOMAR (38”)

“Si nosaltres no preservem el valencià, si no fem un impuls en la creació de recursos del valencià, tindrem problemes de mantenir i preservar el valencià, el català, l’euskera... Hi ha 30 llengües a la comunitat europea que ara mateixa estan en risc d’extinció digital, aleshores el que estan fent els estats, i Espanya ho ha fet, i la Comunitat Valenciana ho ha fet, i ho ha fet Europa, és preservar, creació de recursos que en el futur puguen ser la font dels algorismes que han de difondre la intel·ligència artificial”

t./ “(...) la font dels algorismes que han de difondre la intel·ligència artificial”

LOC: Un dels components clau de NEL-VIVES és el desenvolupament de models de llenguatge natural específics per al valencià.

LOC: El Processament del Llenguatge Natural és una branca de la intel·ligència artificial que s’ocupa d’investigar la manera de comunicar les màquines amb les persones mitjançant l’ús de les llengües naturals. Vist des de l’àmbit de la vida quotidiana, aquest camp de coneixement permet desenvolupar un ventall d’aplicacions que són, cada vegada, més habituals en el nostre dia a dia, com: assistents de veu, traductors automàtics, xatbots, o sistemes automàtics d’atenció telefònica, entre d’altres.

EFFECTE SONOR

LOC: Per a arribar al desenvolupament d’aquestes tecnologies es necessiten eines i recursos lingüístics específics per a cada llengua. Per a idiomes amb un gran nombre de parlants, com l’anglès o el castellà, hi ha una àmplia gamma de productes i serveis que utilitzen tecnologia lingüística, i aquests són fàcilment accessibles. En canvi, per a llengües com el valencià, resulta més complicat trobar aquestes funcions.

LOC: A pesar d’aquestes dificultats, Manolo Palomar, director de NEL-VIVES, explica els avanços que es van aconseguint:

TALL DE VEU 7 – MANOLO PALOMAR (35”)

"Nosaltres la setmana passada vam traure el primer model de llenguatge del valencià, que es denomina Aitana. Aitana és el primer model del valencià que parla valencià i que no parla català o no parla gallec, parla el valencià, aleshores el que necessitem és alimentar eixe model del llenguatge del

valencià per a que millore, per a que siga cada vegada millor, per a que parle millor valencià, per a que faja simplificació en valencià, resums en valencià, la traducció automàtica en valencià, i parle en tu en el mateix accent que tu tens del valencià”

t./ “(...) i parle en tu en el mateix accent que tu tens del valencià”

LOC: Per tant, l'últim objectiu de NEL-VIVES és crear una base de dades lingüístiques per a entrenar a sistemes d'intel·ligència artificial i assegurar que el valencià siga una llengua viva, propera i útil en l'era digital.

MÚSICA

LOC: A pesar de que el valencià encara està fent-se un lloc en el camp de la intel·ligència artificial, Palomar té una visió esperançadora del que està per vindre i assegura que, dins de la comunicació amb les màquines, la IA ens marca el full de ruta:

TALL DE VEU 8 – MANOLO PALOMAR (25”)

“Ara mateix la intel·ligència digital marca el camí del futur. En temes de la tecnologia del llenguatge ara mateix la IA generativa, la intel·ligència artificial generativa, ha mostrat que està canviant el futur de com són els models de llenguatge, de com és la comunicació entre nosaltres, de com va a ser la traducció automàtica i demés”

t./ “(...) de com va a ser la traducció automàtica i demés”

LOC: S'estan desenvolupant projectes per a la preservació del valencià a xarxes, mitjans i, també, a la intel·ligència artificial, però encara hi ha un llarg camí per recórrer i un buit que emplenar. La societat valenciana necessita d'un esforç col·lectiu per a posicionar digitalment la nostra llengua i que continue viva al llarg del temps.

MÚSICA

LOC: Es necessita de la participació activa, de l'ús sense prejudicis de la nostra llengua, del compromís dels mitjans de comunicació i del suport de les tecnologies emergents. En definitiva, es necessita la plena normalització lingüística. Tan sols així aconseguirem cuidar i perpetuar el llegat social i cultural del nostre territori, perquè parlar en valencià és fer una defensa del que tenim intrínsec.

TALL DE VEU 9 – IA (4”)

“El valencià no ha de sobreviure al món digital, el valencià ha de prosperar”

t./ “(...) el valencià ha de prosperar”

4. INTERPRETACIÓ DERIVADA DE LA INVESTIGACIÓ

La defensa de la llengua és una qüestió que sempre he viscut de prop. Ja de xicoteta anava a manifestacions a favor de l'escola pública i lluïa samarretes molt poc discretes amb frases de "sí al valencià". A casa, hi ha quadres penjats amb il·lustracions minimalistes falleres, i també de Jaume I. Fins i tot, de Felip V cap per avall. Però aquesta investigació tracta de reflectir més enllà de les vivències personals. Amb ella he intentat plasmar a través de fets i dades objectives la subordinació que patim a la llengua castellana.

Ser valencià va més enllà de la paella, l'orxata, el *comboiet* i les taronges. Ser valencià va més enllà d'ofrenar glòries a Espanya i de ser el Levante feliz. És fer front a debats i definicions sobre la nostra identitat que han transcendit incansables al llarg dels anys. Però, al cap i a la fi, el que ens vertebra en tot açò és la llengua, que segons el meu parèixer, continua sent el factor identitari més important. Malgrat això, si li adjudiquem a la llengua un excessiu valor simbòlic podríem caure en l'error de folkloritzar-la, per això m'agrada concebre-la des d'un punt de vista més funcional, com a eina comunicativa.

Parlar valencià no és una qüestió de militància política, però sí que és una qüestió que hem de defensar, perquè continua sent una llengua minoritzada. Per a mi, la fina línia que connecta aquests dos punts de vista s'anomena normalitat lingüística.

La normalització lingüística és un procés crucial per a la preservació i el reforçament del valencià, garantint-li un paper actiu i rellevant en la vida social, cultural i política del nostre territori. A través d'aquest procés, es pot contribuir a la construcció d'una societat més justa, igualitària i diversa, on totes les llengües i cultures tinguen el seu lloc i el seu valor reconegut. El dia que parlar en valencià no siga activisme, eixe dia serà un bon dia.

5. BIBLIOGRAFIA I FONTS DOCUMENTALS

29.06.2023 | *El castellà predomina als mitjans de comunicació valencians*. (2023, juny 29). À Punt. https://www.apuntmedia.es/informatius/les-noticies-del-mati/clips/tema-del-dia/29-06-2023-castella-predomina-als-mitjans-comunicacio-valencians_135_1627632.html

37 instituts del sud del País Valencià s'han beneficiat aquest curs dels tallers de Twitch i pòdcast de Plataforma per la Llengua | *Notícies de Plataforma per la Llengua*. (2023, juliol 7). Plataforma per la Llengua. <https://www.plataforma-llengua.cat/que-fem/noticies/5859/37-instituts-del-sud-del-pais-valencia-shan-beneficiat-aquest-curs-dels-tallers-de-twitch-i-podcast-de-plataforma-per-la-llengua>

Acceleradora 2030. (s.d.). Recuperat 31 maig 2024, de <https://www.acceleradora.org/>

Acceleradora 2030—El valencià a les xarxes. (s.d.). Recuperat 31 maig 2024, de <https://www.acceleradora.org/livre-blanc-industria-creacio-de-contingut/el-valencia-a-les-xarxes>

Acicom_. (2015, maig 22). Article: Mitjans de comunicació en valencià, cap a on creixem? *ACICOM*. <https://acicom.org/article-mitjans-de-comunicacio-en-valencia-cap-a-on-creixem/>

ACICOM . Associació Ciutadania i Comunicació (Director). (2023, octubre 5).

Acceleradora Digital Valencià: Carles López Cerezuela *ACICOM*. Entrevista dia 4/10/2023 *QUI ÉS QUI*. <https://www.youtube.com/watch?v=qDFBB3BRVS0>

Aleix Galvany (Director). (2023, juliol 23). *Moisés Vizcaino—La veu del País Valencià [CAT]*. https://www.youtube.com/watch?v=iJ2_O8mGLo4

amdcomval. (s.d.). Início. *AMDCoMVal*. Recuperat 31 maig 2024, de <https://www.amdcomval.com/>

Aprén Twitch: Tutorials OBS [ACICOM] - Poblet.info. (2023, febrer 6).

<https://poblet.info/mes/apren-twitch-tutorials-obs-acicom/>

Aznar, E. E. (2024, gener 25). *26 colectivos crean la Plataforma -NOS para «proteger» el valenciano frente a las medidas del Consell de PP y Vox.* cadena SER.

<https://cadenaser.com/comunitat-valenciana/2024/01/25/26-colectivos-crean-la-plataforma-nos-para-proteger-el-valenciano-frente-a-las-medidas-del-consell-de-pp-y-vox-radio-alicante/>

Blanes, À. P. (2023, octubre 31). La televisió pública valenciana i els equilibris identitaris. *Revista Saó.* <https://revistasao.cat/la-televisio-publica-valenciana-i-els-equilibris-identitaris/>

Boscà, V. (2023a, març 10). Entrevista a Francesc Pérez Moragón. *Revista Saó.*

<https://revistasao.cat/entrevista-a-francesc-perez-moragon/>

Boscà, V. (2023b, novembre 3). Entrevista a Toni Mollà. *Revista Saó.*

<https://revistasao.cat/entrevista-a-toni-molla/>

Bouiali, M. (2022, novembre 15). *La inteligencia artificial aprende valenciano.*

Levante-EMV. <https://www.levante-emv.com/comunitat-valenciana/2022/11/15/inteligencia-artificial-aprende-valenciano-78562894.html>

Cazarabet conversa con... Francesc Martínez Sanchis, autor de “Prensa valencianista.

Repressió, resistència cultural i represa democrática (1958-1987)” (Universitat de

València, Universitat Jaume I, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat

Pompeu. (s.d.). Recuperat 31 maig 2024, de

<https://www.cazarabet.com/conversaon/fichas/fichas1/premsavalencianista.htm>

Centro de Inteligencia Digital Alicante. (2024, març 6). Cenid. <https://cenid.es/>

Comoditat Valenciana (Director). (2022). *1x05 La tertúlia del 24 de març amb Aitor de*

Llet i Vi. <https://www.youtube.com/watch?v=24-8mc7ALHo>

Comoditat Valenciana (Director). (2023). *3x30 La tertúlia del 4 de maig amb Moisès Vizcaino del Diari La Veu*. <https://www.youtube.com/watch?v=6g15W29ZYWs>

Comunicacio. (2024, gener 31). *Conversa Oberta amb Núria Lloret Romero, sobre intel·ligència artificial 16/2/2024 en Octubre Centre de Cultura Contemporània*.

ACICOM. <https://acicom.org/conversa-oberta-amb-nuria-lloret-romero-sobre-intel·ligencia-artificial-16-2-2024/>

Comunidad Valenciana Informativos: Creadors de contingut en valencià - 29/08/23 | RTVE Play. (2023, agost 29). RTVE.es. <https://www.rtve.es/play/audios/comunidad-valenciana-informativos/creadors-contingut-valencia-290823/6958221/>

El valencià als mitjans, més enllà d'À Punt Mèdia · Vicent Canet. (s.d.). Recuperat 31 maig 2024, de <https://www.media.cat/2019/09/27/valencia-mitjans-apunt-media/>

El valencià es normalitza en els mitjans de comunicació. (2019, març 31). València Extra. https://www.valenciaextra.com/politica/el-valencia-es-normalitza-en-els-mitjans-de-comunicacio_136086_102.html

Els influenciadors més famosos del País Valencià reivindiquen fer servir la llengua en la I Trobada de tiktokers en valencià | *Notícies de Plataforma per la Llengua*. (2022, desembre 12). Plataforma per la Llengua. <https://www.plataforma-llengua.cat/que-fem/noticies/5668/els-influenciadors-mes-famosos-del-pais-valencia-reivindiquen-fer-servir-la-llengua-en-la-i-trobada-de-tiktokers-en-valencia>

Entrevista a Moisès Vizcaino: 10 anys de La Veu | *Ràdio Klara*. (2023, febrer 23). Diari La Veu del País Valencià. <https://www.diarilaveu.cat/video/entrevista-a-moisès-vizcaino-10-anys-de-la-veu-radio-klara-136161/>

Estem demostrant que el valencià a xarxes és tan vàlid com qualsevol altra llengua. (2023, desembre 3). El Temps. <https://www.eltemps.cat/article/49711/estem-demostrant-que-el-valencia-a-xarxes-es-tan-valid-com-qualsevol-altra-llengua>

Francesc Martínez Sanchis, autor a comunicació21. (s.d.). *comunicació21*. Recuperat 31 maig 2024, de <https://comunicacio21.cat/author/francescmartinez/>

Garrido, M. V. i. (2023a, març 7). Com fer premsa en valencià i no morir en l'intent: 'La Veu del País Valencià', el diari digital que sobreviu des del 2013. *Revista Saó*. <https://revistasao.cat/com-fer-premsa-en-valencia-i-no-morir-en-lintent-'la-veu-del-pais-valencia'-el-diari-digital-que-sobreviu-des-del-2013/>

Garrido, M. V. i. (2023b, novembre 2). Mitjans digitals en valencià i la identitat valenciana en el segle XXI. *Revista Saó*. <https://revistasao.cat/mitjans-digitals-en-valencia-i-la-identitat-valenciana-en-el-segle-xxi/>

Hortanoticias, R. (2016, novembre 23). El periodista i professor de la Universitat de València, Francesc Martínez, presenta dos llibres sobre la situació de la premsa en valencià. *Hortanoticias.com*. <https://www.hortanoticias.com/francesc-martinez-sanchis-llibres-premsa-valencia/>

Hortelano, A. M. (s.d.). *Xifres sobre els continguts en valencià a les xarxes socials (2022-2023)*.

I Gala de Creació de contingut en Valencià—Poblet.info. (2023, febrer 6). <https://poblet.info/mes/i-gala-de-creacio-de-contingut-en-valencia/>

II Gala de la Creació de contingut en Valencià—Poblet.info. (2023, setembre 28). <https://poblet.info/mes/ii-gala-de-la-creacio-de-contingut-en-valencia/>

Inici. (s.d.). ACICOM. Recuperat 31 maig 2024, de <https://acicom.org/>

Inici—ACICOM. (s.d.). Recuperat 31 maig 2024, de <https://acicom.org/>

Inici—VIVES. (s.d.). Recuperat 31 maig 2024, de <https://vives.gplsi.es/>

Interactiva, D. (s.d.). *Amic*. Recuperat 31 maig 2024, de <https://www.amic.media/>

Jover, A. (2023, novembre 8). *Se buscan voluntarios para enseñar valenciano a las aplicaciones con IA*. TodoAlicante. <https://www.todoalicante.es/tecnologia/buscan-voluntarios-ensenar-valenciano-aplicaciones-ia-20231107072859-nt.html>

La Gira Europea 1 amb @galemt. (2023, març 1).

<https://open.spotify.com/episode/4edIQcGMsAIQ5Sh16vcrG4>

La intel·ligència artificial i la llengua protagonitzen el primer acte de presentació de la iniciativa AINA a València. (2022, abril 8). *Acció Cultural del País Valencià*.

<https://acpv.cat/2022/04/08/la-intelligencia-artificial-i-la-llengua-protagonitzen-el-primer-acte-de-presentacio-de-la-iniciativa-aina-a-valencia/>

La Nostra Veu #7 amb Aitor Muñoz, Gina Martínez i Òscar Piera | Creació de contingut. (2024, febrer 23).

<https://open.spotify.com/episode/4iZ3JnpFRML4MyONsQltmH>

La preservació de la identitat lingüística catalana en l'era de la intel·ligència artificial: Una anàlisi profunda. (2024, febrer 5). *Estat*. <https://www.estat.cat/la-preservacio-de-la-identitat-linguistica-catalana-en-lera-de-la-intelligencia-artificial-una-analisi-profunda/>

La reciprocitat plurinacional de Compromís. (2020, octubre 9). *El Temps*.

<https://www.elperiodic.com/11575/la-reciprocitat-plurinacional-de-compromis>

La televisió pública valenciana i els equilibris identitaris—Revista Saó. (s.d.).

Recuperat 31 maig 2024, de <https://revistasao.cat/la-televisio-publica-valenciana-i-els-equilibris-identitaris/>

La Universidad de Alicante liderará la digitalización del valenciano en las tecnologías—Información. (s.d.). Recuperat 31 maig 2024, de

<https://www.informacion.es/alicante/2022/11/16/universidad-alicante-liderara-digitalizacion-valenciano-78608386.html>

L'AMIC activa el concurs per a joves creadors de continguts de proximitat en nous formats—Comunicació21. (s.d.). Recuperat 31 maig 2024, de

<https://comunicacio21.cat/noticies/lamic-activa-el-concurs-per-a-joves-creadors-de-continguts-de-proximitat-en-nous-formats/>

Les xarxes socials, un aparador de continguts en valencià—À Punt. (s.d.). Recuperat 31 maig 2024, de

https://www.apuntmedia.es/noticies/cultura/xarxes-socials-un-aparador-continguts-valencia_1_1574599.html

L'inqüestionable predomini del castellà als mitjans valencians. (2023a, juny 20). El

Temps. <https://www.eltemps.cat/article/24225/linquestionable-predomini-del-castella-als-mitjans-valencians>

M, F. (2024, gener 17). *Entrevista a Manuel Palomar—Miembro de la Unidad Mixta de*

Investigación de ValgrAI - valgrAI. <https://valgrai.eu/es/2024/01/17/entrevista-a-manuel-palomar-miembro-de-la-unidad-mixta-de-investigacion-de-valgrai/>

mar1991. (2011, març 4). “El Periodisme valencià viu contra les cordes de la inanició”.

Periodisme alliberat.

<https://periodismenllibertat.wordpress.com/2011/03/04/%e2%80%9cel-periodisme-valencia-viu-contra-les-cordes-de-la-inanicio%e2%80%9d/>

marc. (s.d.). *Proyecto ILENIA.* Proyecto ILENIA. Recuperat 31 maig 2024, de

<https://proyectoilenia.es/>

Márquez, L. (s.d.). *La premsa de Catalunya i el País Valencià vistes de molt a prop.*

Martínez, J. A. (2023a, octubre 5). *El Cenid usa la inteligencia artificial para recopilar las variantes del valenciano.* Información.

<https://www.informacion.es/alicante/2023/10/05/cenid-inteligencia-artificial-recopilar-variantes-92964384.html>

Medios Digitales Comunidad Valenciana « OJDinteractiva Auditoría Medios Online.

(s.d.). Recuperat 31 maig 2024, de <https://www.ojdinteractiva.es/medios-digitales-comunidad-valenciana>

Miró, Q. (2022, abril 26). Moisès Vizcaino: “Volem impulsar el valencianisme mediàtic, el Diari La Veu només és una llavor”. *comunicació21*.

<https://comunicacio21.cat/noticies-destacades/moises-vizcaino-volem-impulsar-el-valencianisme-mediatic-el-diari-la-veu-nomes-es-una-llavor/>

Moisès Vizcaino parla a Atzeneta del Maestrat sobre llengua i mitjans valencians.

(2023, desembre 30). Diari La Veu del País Valencià.

<https://www.diarilaveu.cat/cultura/moises-vizcaino-parla-a-atzeneta-del-maestrat-sobre-llengua-i-mitjans-valencians-521092/>

Moisès Vizcaino: «Per què és tan necessari un diari digital com La Veu del País

Valencià?» (2023, març 2). Quim Torra i Pla. <https://www.presidenttorra.cat/en-marxa/respostes-amb-criteri/1404-moises-vizcaino>

NEL-VIVES. Vives. (s.d.). Recuperat 31 maig 2024, de <https://vives.ua.es/es/nel-vives.html>

NTC, À. P. (2022, novembre 15). *Intel·ligència artificial en valencià: El Perte de la llengua subvenciona el projecte de la Universitat d'Alacant.* À Punt.

https://www.apuntmedia.es/noticies/cultura/intel-ligencia-artificial-valencia-per-te-llengua-subvenciona-projecte-universitat-d-alacant_1_1561924.html

NTC, À. P. (2023, abril 30). *Plataforma per la Llengua organitza tallers per a afavorir l'ús del valencià a les xarxes.* À Punt.

https://www.apuntmedia.es/noticies/societat/plataforma-llengua-organitza-tallers-afavorir-l-valencia-xarxes_1_1611197.html

PALOMAR SANZ, MANUEL JAVIER. (s.d.). Recuperat 31 maig 2024, de

<https://cvnet.cpd.ua.es/curriculum-breve/es/palomar-sanz-manuel-javier/16627>

Peidro, L. (2023, març 7). Informar, en valencià, en temps difícils. *Revista Saó*.

<https://revistasao.cat/informar-en-valencia-en-temps-dificils/>

Piano • Client Dashboard. (s.d.). Recuperat 31 maig 2024, de <https://buy->

[eu.piano.io/checkout/template/cacheableShow?aid=UVF3nrulpe&templateId=OT4DNZ](https://buy-eu.piano.io/checkout/template/cacheableShow?aid=UVF3nrulpe&templateId=OT4DNZ)

[JDZNX1&templateVariantId=OTVKAIQKMP1&offerId=fakeOfferId&experienceId](https://buy-eu.piano.io/checkout/template/cacheableShow?aid=UVF3nrulpe&templateId=OT4DNZ)

[=EXFSWL0C05A5&iframeId=offer_ccab8bc7e253753bb6e3-](https://buy-eu.piano.io/checkout/template/cacheableShow?aid=UVF3nrulpe&templateId=OT4DNZ)

[0&displayMode=inline&pianoIdUrl=https%3A%2F%2Fid-](https://buy-eu.piano.io/checkout/template/cacheableShow?aid=UVF3nrulpe&templateId=OT4DNZ)

[eu.piano.io%2Fid%2F&widget=template&url=https%3A%2F%2Fwww.informacion.es](https://buy-eu.piano.io/checkout/template/cacheableShow?aid=UVF3nrulpe&templateId=OT4DNZ)

Poblet.info. (s.d.). Recuperat 31 maig 2024, de <https://poblet.info/>

Presentación proyectos. Vicerrectorado de Transformación Digital. (s.d.). Recuperat 31

maig 2024, de [https://web.ua.es/es/vr-tdigital/documentos/unidigital/presentacion-](https://web.ua.es/es/vr-tdigital/documentos/unidigital/presentacion-proyectos.html)

[proyectos.html](https://web.ua.es/es/vr-tdigital/documentos/unidigital/presentacion-proyectos.html)

Ràdio i Televisió del Poble (Director). (2024, febrer 2). @UndebatdePais T4#10 Com
continuar construint el País Valencià.

<https://www.youtube.com/watch?v=4NXxCzcKJYU>

Redacció. (2023, juny 30). El 88% dels mitjans de comunicació del País Valencià

utilitzen el castellà. *La República*. <https://www.larepublica.cat/noticies/pais/pais->

[valencia/el-88-dels-mitjans-de-comunicacio-del-pais-valencia-utilitzen-el-castella/](https://www.larepublica.cat/noticies/pais/pais-valencia/el-88-dels-mitjans-de-comunicacio-del-pais-valencia-utilitzen-el-castella/)

Sanchis, F. M. (2018, febrer 28). Els mitjans de comunicació en valencià avui. *Revista*

Saó. <https://revistasao.cat/mitjans-comunicacio-valencia-avui/>

Sanchis, F. M. (2019, agost 3). La comunicació valenciana, crisi i canvi digital.

comunicació21. <https://comunicacio21.cat/a-fons/la-comunicacio-valenciana-cri-si-i->

[canvi-digital/](https://comunicacio21.cat/a-fons/la-comunicacio-valenciana-cri-si-i-canvi-digital/)

Sanchis, F. M. (2023a, març 1). El tortuós camí de la premsa en valencià als 40 anys d'Estatut d'Autonomia. *Revista Saó*. <https://revistasao.cat/el-tortuos-cami-de-la-premsa-en-valencia-als-40-anys-destatut-dautonomia/>

Sanchis, F. M. (2023b, novembre 2). Identitat valenciana i mitjans de comunicació als 40 anys de la LUEV. *Revista Saó*. <https://revistasao.cat/identitat-valenciana-i-mitjans-de-comunicacio-als-40-anys-de-la-luev/>

«Sense 'La Veu dels Llibres' el projecte de 'La Veu' no hagués continuat». (2022, febrer 12). La Veu dels Llibres.

<https://www.laveudelsllibres.cat/entrevista/67457/sense-la-veu-dels-llibres-el-projecte-de-la-veu-no-hagues-continuat>

Soldevila, R. G. i. (2023, març 10). AMIC Valencians, un model d'associacionisme al servei dels mitjans d'informació en valencià. *Revista Saó*. <https://revistasao.cat/amic-valencians-un-model-dassociacionisme-al-servei-dels-mitjans-dinformacio-en-valencia/>

[Vídeo] Moisès Vizcaino participa en el programa «L'Altaveu». (2023, abril 3). Diari La Veu del País Valencià. <https://www.diarilaveu.cat/societat/video-moisès-vizcaino-participa-en-el-programa-laltaveu-122922/>

Xambó, R. (2023, març 1). La fragilitat dels mitjans en valencià. *Revista Saó*. <https://revistasao.cat/la-fragilitat-dels-mitjans-en-valencia/>

Mozilla Common Voice. (s.d.). Recuperat 4 juny 2024, de <https://commonvoice.mozilla.org/>

Catalan Text-to-Speech—A Hugging Face Space by projecte-aina. (s.d.). Recuperat 4 juny 2024, de <https://huggingface.co/spaces/projecte-aina/matxa-advocat-tts-ca>

6. NOTES

6.1. ANNEX I (AVANTPROJECTE)

1. Definició de la temàtica, l'enfocament i la justificació del seu valor noticiós

La temàtica d'aquesta investigació és l'ús i la promoció del valencià a l'era digital. Més concretament, s'analitza la situació de la llengua a les xarxes socials, els mitjans de comunicació i la intel·ligència artificial. Es pretén analitzar la creació de contingut: qui són els que formen part, de quina forma i per què ho fan. Així mateix, el reportatge estudia el desenvolupament mediàtic durant els últims anys a la Comunitat Valenciana i el paper dels mitjans de comunicació en el context digital. A més, es centrarà en la relació del valencià amb la intel·ligència artificial gràcies a la recent aparició del "Projecte NEL-Vives", que consisteix en la creació d'una base de dades lingüístics per a entrenar a sistemes d'intel·ligència artificial i preservar el valencià en l'era digital.

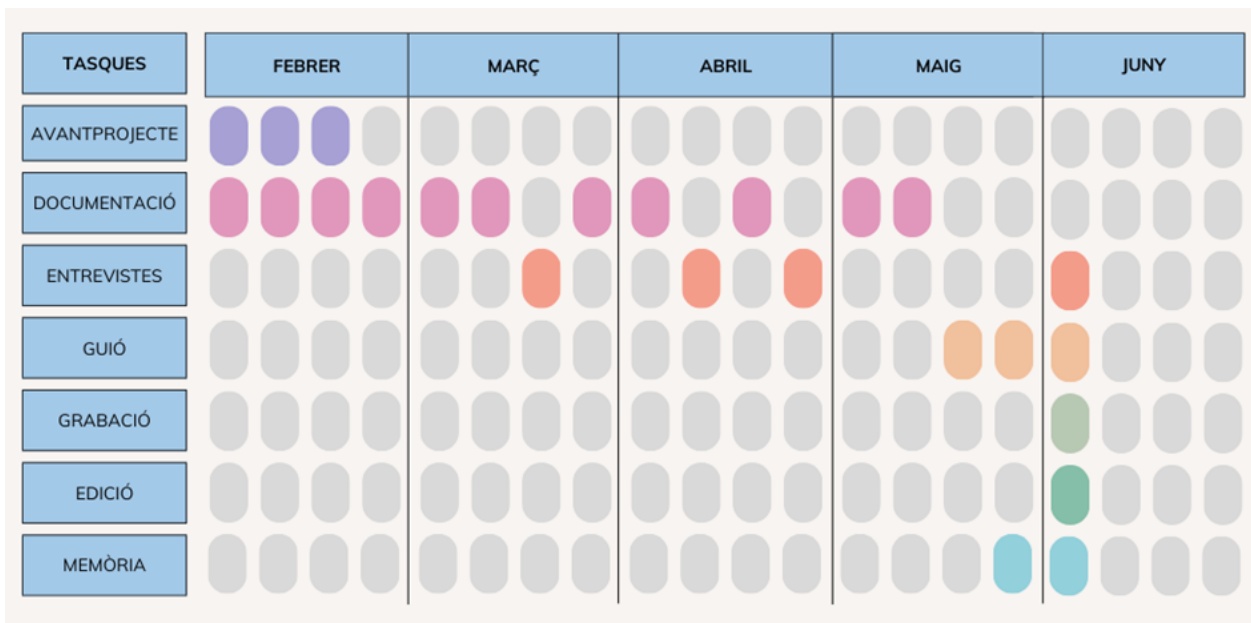
2. Presentació dels objectius de la investigació i de les principals hipòtesis

Els dos principals objectius que es persegueixen amb aquest reportatge són: plantejar la necessitat de potenciar la llengua a través de les ferramentes digitals per a poder preservar-la en el futur i donar visibilitat a totes aquelles persones i projectes involucrats.

De la mateixa manera, amb aquesta investigació es tracta de donar resposta a les hipòtesis de que el valencià juga un paper secundari actualment, així com que existeix un prejudici social i polític cap a aquells que parlen i defenen l'ús de la llengua.

3. Cronograma de treball

A continuació, es planteja un cronograma que il·lustra com s'ha organitzat el treball des del mes de febrer fins a juny. En la columna esquerra es detallen les tasques que s'han realitzat, mentre que en la part dreta apareixen els mesos distribuïts per setmanes i es marca en diferents colors el treball realitzat setmanalment.

4. Documentació recavada sobre l'assumpte

Xarxes socials:

Poblet.info: portal web que recull tots els comptes, iniciatives i projectes en xarxes socials que utilitzen el valencià com a llengua vehicular. <https://poblet.info/>

Acceleradora d'usos digitals del valencià: projecte impulsat per ACICOM (Associació de Ciutadania i Comunicació) per a donar, per primera vegada, una formació contínua als i les creadores de contingut en valencià sobre psicologia, màrqueting, estructura formal i jurídica i models de negoci. <https://www.acceleradora.org/>

Primera i Segona Gala de Creació de Contingut en Valencià: iniciatives dutes a terme per Poblet.info i La Claveguera (productora musical valenciana), on es premien als millors creadors i creadores en diferents àmbits i plataformes.

- Primera Gala: <https://poblet.info/mes/i-gala-de-creacio-de-contingut-en-valencia/>
- Segona Gala: <https://poblet.info/mes/ii-gala-de-la-creacio-de-contingut-en-valencia/>

Entrevista a Carles López Cerezuela, soci d'ACICOM i coordinador del projecte Acceleradora. <https://www.youtube.com/watch?v=qDFBB3BRVSO>

La Gira Europea. Capítol 1 (pòdcast): trobada amb Gal·la Martínez, creadora de contingut, filòloga i comunicadora. Debat i reflexió sobre com es planteja el

panorama actual del valencià a xarxes, la influència d'À Punt i la concepció social de l'ús de la llengua en comparació amb Catalunya.
<https://open.spotify.com/episode/4edlQcGMsAlQ5Sh16vcrG4?si=32ef378d161d468a>

Entrevistes a Aitor Muñoz Hortelano, creador de Poblet.info:

- À Punt: https://www.apuntmedia.es/informatius/les-noticies-del-mati/clips/tema-del-dia/18-12-2023-contingut-valencia-xarxes-socials-moda-empoderador_135_1669151.html
- El Temps: <https://www.eltmps.cat/article/49711/estem-demostrant-que-el-valencia-a-xarxes-es-tan-valid-com-qualsevol-altra-llengu>
- Comunicació 21: <https://comunicacio21.cat/pais-valencia/aitor-munoz-youtube-es-una-oportunitat-perque-el-valencia-sobrevisqui>

Notícies relacionades:

Comunicació21: “L’AMIC activa el concurs per a joves creadors de continguts de proximitat en nous formats” <https://comunicacio21.cat/noticies/lamic-activa-el-concurs-per-a-joves-creadors-de-continguts-de-proximitat-en-nous-formats/>

À Punt: “Les xarxes socials, un aparador de continguts en valencià” https://www.apuntmedia.es/noticies/cultura/xarxes-socials-un-aparador-continguts-valencia_1_1574599.html

Europa Press: “La Tia Visantica, creadora de contingut en valencià de l’any” <https://www.europapress.es/valencia/noticia-tia-visantica-creadora-contingut-valencia-lany-20231102125029.html>

RNE – Comunitat Valenciana Informatius: “Creadors de contingut en valencià” <https://www.rtve.es/play/audios/comunidad-valenciana-informativos/creadors-contingut-valencia-290823/6958221/>

Mitjans de comunicació:

Associació de Mitjans Digitals de la Comunitat Valenciana (AMDCOMVAL): la seua finalitat és agrupar els mitjans digitals del territori valencià per a promoure la qualitat i la professionalització del sector, millorar l’oferta de continguts i la seua projecció social. <https://www.amdcomval.com/>

“La comunicació valenciana, crisi i canvi digital”: article publicat per Francesc Martínez Sanchis a Comunicació21. Reflexiona sobre el mercat mediàtic de post-

crisi i la paral·lela reconversió tecnològica que van patir els mitjans i que serveixen d'antecedents a la situació actual. <https://comunicacio21.cat/a-fons/la-comunicacio-valenciana-cri-si-i-canvi-digital/>

“Mitjans digitals en valencià i la identitat valenciana en el segle XXI”: article en el que es fa un repàs del panorama mediàtic valencià en l'actualitat mitjançant dades d'audiències de la OJD (Oficina de Justificació de la Difusió) i es reflexiona sobre el valencianisme mediàtic i les perspectives de futur. <https://revistasao.cat/mitjans-digitals-en-valencia-i-la-identitat-valenciana-en-el-segle-xxi/>

“Els mitjans de comunicació en valencià avui”: article escrit per Francesc Martínez Sanchis al 2018 i publicat a la revista Saó. Aporta moltes dades sobre premsa, ràdio i televisió i les utilitza per a fer una comparativa amb anys anteriors i reflexionar sobre el panorama periodístic valencià. <https://revistasao.cat/mitjans-comunicacio-valencia-avui/>

Entrevista a Toni Mollà, escriptor i periodista valencià, expert en sociolingüística i comunicació. A més, va ser el director de la planificació de la direcció de Radiotelevisió Valenciana (RTVV). Explica com es planteja el panorama mediàtic valencià actual. <https://revistasao.cat/entrevista-a-toni-molla/>

“Mitjans de comunicació en valencià, cap on creixem?”: article publicat a l'Associació de Ciutadania i Comunicació (ACICOM), on Francesc Martínez Sanchis i José Ignacio Pastor Pérez reflexionen sobre la precària situació mediàtica al 2015 i fan un decàleg amb propostes de millora. <https://acicom.org/article-mitjans-de-comunicacio-en-valencia-cap-a-on-creixem/>

Notícies relacionades:

El Temps: “L'inqüestionable predomini del castellà als mitjans valencians”
<https://www.eltemps.cat/article/24225/linquestionable-predomini-del-castella-als-mitjans-valencians>

València Plaza: “El valencià es normalitza en els mitjans de comunicació”
https://www.valenciaextra.com/politica/el-valencia-es-normalitza-en-els-mitjans-de-comunicacio_136086_102.html

Intel·ligència Artificial:

Pàgina web del Projecte NEL-Vives, l'últim objectiu del qual és recopilar dades per aconseguir que la intel·ligència artificial parle valencià. <https://vives.gplsi.es/>

CENID (Centro de Inteligencia Digital): entitat que desenvolupa el Projecte NEL-Vives. <https://cenid.es/>

ILENIA (Impulso de las Lenguas en la Inteligencia Artificial): projecte comú que coordina i engloba al projecte VIVES junt a la resta de llengües oficials del país. <https://proyectoilenia.es/>

Notícies relacionades:

Diario Información: “La Universidad de Alicante liderará la digitalización del valenciano en las tecnologías”. <https://www.informacion.es/alicante/2022/11/16/universidad-alicante-liderara-digitalizacion-valenciano-78608386.html>

Diario Información: “El CENID incorpora otras lenguas cooficiales a su proyecto para entrenar a la inteligencia artificial con el valenciano” <https://www.informacion.es/universidad/2023/11/08/cenid-incorpora-lenguas-cooficiales-proyecto-94353556.html>

El Periódico Mediterráneo: “El Cenid usa la inteligencia artificial para recopilar las variantes del valenciano” <https://www.elperiodicomediterraneo.com/sociedad/2023/10/05/cenid-inteligencia-artificial-recopilar-variantes-valenciano-92971446.html>

5. Fonts pròpies i documentals

Xarxes socials:

Aitor Muñoz Hortelano (Altea, 2002): estudiant de Comunicació Audiovisual a la Universitat Jaume I. És el fundador del portal web Poblet.info i creador de contingut a xarxes des de 2015 amb el nom de “Llet i Vi” en plataformes com YouTube i Twitch. A més, compta amb el seu propi pòdcast, anomenat “Obrim Portes” i és col·laborador en el Diari la Veu, Ràdio Altea i Plataforma per la Llengua, amb qui està portant a terme tallers pels instituts de les comarques alacantines per a promoure la creació de contingut i la defensa de la llengua.

Carles López Cerezuela (Port de Sagunt, 1972): és un dels fundadors i directors d'ACICOM (Associació de Ciutadania i Comunicació), organització encarregada de donar cobertura a un gran nombre d'iniciatives com debats, jornades, conferències o presentacions. En elles, tracten de promoure el foment del valencià, el pensament crític i les trobades professionals. Així mateix, és el coordinador del projecte “Acceleradora d'usos digitals del valencià”.

- **Font documental:** “Xifres sobre els continguts en valencià a les xarxes socials (2022-2023)”: document publicat per Poblet.info. Es tracta d’un anàlisi estadístic dels continguts publicats en valencià que estan actualment registrats al seu web. https://www.diarilaveu.cat/app/uploads/sites/27/2023/08/xifres_sobre_els_continguts_en_valencia_a_les_xarxes_socials_2022.pdf

Mitjans de comunicació:

Francesc Martínez Sanchis (Albal, 1962): periodista i historiador valencià. És expert en premsa comarcal i en mitjans de comunicació valencians escrits en aquesta llengua. Actualment, és cap de redacció de la revista Saó i investigador en la Asociación Española de Investigación de la Comunicación (AE-IC) i de la Societat Catalana de Comunicació del Institut d'Estudis Catalans. Així doncs, ha escrit diferents obres relacionades amb el món de la comunicació i ha treballat en diferents mitjans.

Moisés Vizcaíno i Garrido (Castelló, 1968): És el fundador i editor del Diari La Veu, Nosaltres La Veu i La Veu dels Llibres. Ha treballat i ha impulsat la recuperació de la capçalera digital de La Veu, que va desaparèixer a finals del 2019 i que es defineix com a “el digital editat 100% en valencià”. A més, és advocat i destaca per ser un fort defensor de l’ús de la llengua als jutjats del País Valencià i ha jugat un paper fonamental en la publicació de materials periodístics.

- **Font documental:** “Ús de les llengües en els Mitjans de comunicació de la Comunitat Valenciana, 2023”. Estudi realitzat per la Direcció General de Relacions Informatives de la Generalitat Valenciana en col·laboració amb la Acadèmia Valenciana de la Llengua. https://www.diarilaveu.cat/app/uploads/sites/27/2023/06/informe_us_de_les_llengues_els_mitjans_de_comunitacio_de_la_comunitat-2-.pdf

Intel·ligència Artificial:

Manuel Palomar Sanz (1964): doctor i llicenciat en Informàtica per la Universitat Politècnica de València i catedràtic de l’àrea de Llenguatges i Sistemes Informàtics de la Universitat d’Alacant. A més de docent i investigador en bases de dades, sistemes d’informació i processament del llenguatge natural. Actualment és, també, el director del projecte NEL-VIVES i impulsor del CENID.

6. Presentació de l'autor i breu currículum

RAQUEL NAVARRO ÚBEDA
P E R I O D I S T A

 27/08/2001   raquel.niu@gmail.com
 609 841 513   Ontinyent, València

Em considere una persona activa i amb capacitat d'adaptació a nous entorns, d'aprendre ràpidament i de gestionar els canvis, gràcies a la meua experiència d'estudi a l'estranger. Així doncs, els meus estudis en periodisme i la meua experiència laboral d'atenció al client m'han brindat una bona comunicació oral i escrita, a més de capacitat d'investigació i una consciència crítica, pel que em considere indispensables l'ètica i la recerca de la veritat en l'exercici del periodisme. Espere contribuir de manera significativa al món de la comunicació i continuar aprenent i creixent en aquesta professió.

